

Бібліотечна освіта в умовах дистанційної освіти: сучасний стан

Актуальність проблеми дослідження зумовила необхідність інтегративного підходу до управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» закладів вищої освіти, зокрема, у Київському національному університеті культури і мистецтв, в умовах світової пандемії Ковід-19. Багаторічний досвід освітян світу з використання дистанційних технологій, дозволив переформувати та взяти кращі надбання з інформаційно-технологічного підходу навчальної діяльності у фаховій підготовці студентів окресленої спеціальності.

Відомо, що використання новітніх технологій у дистанційному навчанні здатне актуалізувати мотивацію студентської молоді до навчання. Нова парадигма навчання із застосуванням сучасних педагогічних моделей орієнтує викладачів університету на виявлення індивідуальних освітніх та професійних потреб студента та розробку програм для оновлення його мотивації до досягнення академічних успіхів і на відповідність його вимогам. Базовою ідеєю освітніх моделей в умовах дистанційної освіти є активна та самостійна пізнавальна діяльність студента. Індивідуальна система саморегуляції студентів є фундаментом для прояву його особистісно-професійних особливостей як суб'єкта навчально-пізнавальної діяльності в процесі професійного розвитку.

Незважаючи на сучасний інтегративний підхід до аналізу ефективності управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів, питання прояву їхніх індивідуальних особливостей та оптимальних засобів саморегуляції у розумінні початкових реалій професійного життя з урахуванням їхніх внутрішніх особистісних ресурсів вивчена недостатньо.

Карантинні умови навчання призвели до змішаного типу освітніх моделей в освіті, а постановка навчальних цілей передбачає формування особистості, здатної до самоосвіти, зміни та вдосконалення, розглядає індивідуальні цінності особистості пріоритетом у педагогічному процесі.

Пріоритет активних, інтерактивних та творчих методів та форм навчання повністю визнаний. Навчальний процес виходить за межі простору закладу вищої освіти і перетворюється на простір, що включає суспільство з «відкритим» типом системи освіти і векторує акценти на формування саморегуляції особистості, яка здатна вчитися впродовж усього життя.

Особливості когнітивного управління студентами пов'язані з інформаційними технологіями, їх постійним оновленням, розширенням простору пізнання в межах кожної дисципліни та перетворенням когнітивно-професійного досвіду у структурований досвід.

Управління пізнавальною діяльністю студентів здійснюється за допомогою підходів: мотиваційно-психологічного, інформаційно-технологічного та інтегративного. Останнє є оптимальним, оскільки охоплює психолого-педагогічні, інформаційні технології, інновації та віддалені методи цього управління. Суб'єктивними показниками ефективності управління пізнавальною діяльністю студентів є рівень успішності та їхня внутрішня мотивація до навчання, що формуються не без його об'єктивних показників, професійної компетентності викладачів та організованого соціального партнерства [1].

Внутрішня мотивація студентів є важливим психологічним фактором пізнання, який об'єднує практично всі суб'єктивні показники управління пізнавальною діяльністю студентів, їхні особистісні та мотиваційні особливості, професійну самосвідомість та позитивне самоствердження у зв'язку з силою волі, досвідом успіху та задоволення.

Управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів здійснюється завдяки зовнішній мотивації, зокрема, рейтинговій системі контролю та оцінки їхніх навчальних досягнень: ректорські контрольні роботи, онлайн-тестування, онлайн-завдання. Своєчасне впровадження сучасних інформаційних технологій у дистанційне навчання, зокрема, наявність комп'ютерного тестування, інформаційного спілкування, електронних бібліотек та лекційних курсів, а також методологічних технологій дистанційного навчання в карантині є невід'ємними компонентами освітньої моделі XXI ст.

Ключовим моментом у навчальному процесі є вибір правильної комбінації методів. Так, у студентів з традиційними стратегіями навчання переважає репродуктивна та продуктивна пізнавальна діяльність. Розширення нових способів світогляду та пізнання у дистанційному навчанні та з вільним вибором навчання, не відступаючи від запланованих тем навчального матеріалу, дозволило домінуючим проявам не тільки продуктивних, але й творчих ініціатив у визначенні засобів пізнання.

Важливо, що студенти з високим рівнем пізнавальної активності є внутрішньо мотивованими, потребують знань як найважливішого мотиву пізнавальної діяльності, позитивного ставлення до обраної професії, розвинених пізнавальних інтересів та задоволення від навчання. Такі студенти виявляють ініціативу в процесі навчання. У студентів із середнім рівнем розвитку пізнавальної діяльності, переважає відчуття рівноваги між задоволеністю професією та сумнівами в ній, наявністю зовнішньої мотивації [2].

Студенти з низьким рівнем навчальної та пізнавальної діяльності не впевнені у своїх силах, не виявляють інтересу до творчих досліджень. Активізувати їхню пізнавальну діяльність можна шляхом розвитку професійних мотивів та пізнавальних здібностей в умовах дистанційного навчання із включенням спеціально підібраних форм і методів занять з моделюванням творчого процесу та партнерства. Важливо, щоб ці заняття були

підпорядковані меті формування у студентів реалізму в оцінці власних можливостей відповідно до освітніх вимог, саморегуляції, відповідальності за рішення, здатності працювати в колективі.

Успіх самостійної пізнавальної діяльності студентів вищих навчальних закладів залежить від інтеграції психолого-педагогічних технологій сучасної системи освіти, яка поєднує в собі найкращі методи традиційної, дистанційної, європейської та індивідуалізованої моделей навчання. Індивідуалізована модель навчання повинна бути цілеспрямовано провідною, оскільки, вона забезпечує особистісний та професійний розвиток студентів шляхом вивчення їхнього індивідуального стилю пізнавальної діяльності та освітніх і професійних потреб замовників освітніх послуг.

Завдяки сучасним інформаційним технологіям можна простежити динаміку пізнавальної діяльності та навчальних успіхів студентів або розвивати їх за допомогою психотренінгу, електронних дискусій, в умовах безпосередньої педагогічної взаємодії. Безперечно, активізації пізнавальної діяльності студентів університету сприяє особистісно орієнтований підхід: саморегуляція, мотиви та цілі навчання та пізнання, їхня інформаційно-пізнавальна основа за допомогою електронних програм та планування як постійні складові традиційної освітньої моделі. Така модель активізації навчальної та пізнавальної діяльності студентів ґрунтується на принципах прийняття їхньої професійної компетентності, нелінійного мислення, ініціативи, особистісних та професійних характеристик [3].

Інноваційні інформаційні технології для розвитку пізнавальної діяльності студентів дозволяють швидко засвоїти матеріал та управління якістю самостійної роботи. Вони слугують важливою меті – створити психолого-педагогічні умови для активізації пізнавальної діяльності в учасників навчального процесу.

Таким чином, при всьому різноманітті психолого-педагогічних засобів оптимізації пізнавальної діяльності студентів однією з важливих педагогічних цілей є формування у майбутніх фахівців навичок саморегуляції, внутрішньої мотивації до успіху в навчанні, творчого професійного мислення, самостійності у вирішенні задач, чи проблеми.

Список джерел::

1. Zozuliak-Sluchyk, Roksoliana, Nataliia Tytova, Oleksandr Kozliuk, Halyna Salata, Nataliia Ridei, Svitlana Yashnyk, and Svitlana Litvinchuk. Anthology of Forms of Management of Students' Cognitive Activity Institutions of Higher Education in the Use of Modern Information Technologies. *Systematic Reviews in Pharmacy*. 12.1 (2021), 235-241. Print. doi: 10.31838/srp.2021.1.38 <https://www.sysrevpharm.org/articles/anthology-of-forms-of-management-of-students-cognitive-activity-institutions-of-higher-education-in-the-use-of-modern-in.pdf>

2. Roksoliana Zozuliak-Sluchyk, Nataliia Tytova, Oleksandr Kozliuk, Halyna Salata, Nataliia Ridei, Svitlana Yashnyk, and Svitlana Litvinchuk. Information Technology In The Management Of Students' Activities While Studying. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*. VOL.21 No.2, February 2021. PP. 14-20 IJCSNS: http://ijcsns.org/07_book/html/202102/202102003.html

3. Natalia V. Maiatina, Halyna V. Salata, Nadiia A. Bachynska, Olena M. Snihur, Halyna V. Haiovych. Information and Communication Technologies as a Means of Developing Global Planetary Thinking among Students of Non-Humanitarian Specialties. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. Vol. 20, No. 4, pp. 190-209, April 2021. <http://www.ijlter.org/index.php/ijlter/issue/view/94>